

СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК БАГАТОАСПЕКТНЕ ЯВИЩЕ

Шипілова М.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Наукові роботи багатьох учених присвячені або стосуються дослідження сутності, проявам та джерелам формування соціального капіталу. Серед таких спеціалістів П. Бурд'є, Р. Патнем, Дж. Коулман, Ф. Фукуяма, В. Радаєв, Й. Дискін, П. Шихіреєв, С. Архієреєв, М. Гуревичев, О. Демків та інші. Більшість з них є видатними економістами, що говорить не тільки беззаперечну зацікавленість економічної науки в цій відносно новій категорії, розширення методологічного та предметного поля економічної теорії, але й про необхідність і доцільність подальшого наукового пошуку сутності явища соціального капіталу.

В даній роботі наведені ключові аспекти соціального капіталу, крізь які він розглядається як суто економічне явище.

Перш за все, з точки зору формування соціального капіталу та беручи за основу неокласичний методологічний інструментарій аналізу, ми аналізуємо поведінку органічно раціонального індивіда, який є носієм соціального капіталу. За основного припущення про прагнення максимізувати рівень добробуту за умов обмежених власних ресурсів (можливостей) та певних інституційних факторів (обмежень), альтернативний вибір людини між реалізацією власних та суспільних інтересів показує не тільки джерело формування, але й рівень наявного соціального капіталу індивіда.

Як результат відповідної раціональної поведінки людини в суспільстві соціальний капітал є також *суспільним благом* з усіма його ознаками, і одночасно, будучи передумовою злагодженої дії індивідів в групі соціальний капітал виступає як фактор ефективності виробництва.

По-третє, на рівні з іншими формами капіталу соціальний капітал є обмеженим, має властивість накопичуватися та, будучи інкорпорованою формою капіталу (тобто такою, що втілюється у відносинах між людьми) здатен до перетворення в інші, матеріальні, грошові та нематеріальні форми капіталу. Більш того, він може приносити різного роду зиск, «прибутки» учасникам відносин-носіям.

І, нарешті, якщо на рівні фірми виступає також окремим специфічним фактором виробництва, то для суспільства соціальний капітал є *суспільною виробничою силою*.